

Een Dynamic Usage-Based (DUB) Pedagogiek

Wij baseren de ontwikkeling van ons programma en onze activiteiten op onderzoeksresultaten en theoretische principes uit de Dynamic Usage-Based (DUB) theorie, zoals beschreven in het werk van onder anderen Marjolijn Verspoor, Diane Larsen-Freeman, Ronald Langacker en Audrey Rousse-Malpat.

Binnen deze theorie worden taal en taalleren gezien als een complex en dynamisch systeem dat voortdurend verandert. Taal kan worden opgevat als een netwerk van woorden en woordcombinaties die samen betekenis dragen. Sommige combinaties worden vaker gebruikt dan andere: vaste uitdrukkingen zoals “Il pleut des cordes” maar ook alledaagse zinnen als “Je ne sais pas”, “Veux-tu m’épouser?” of “Je voudrais boire de l’eau”. Zulke vaak voorkomende woordcombinaties worden “chunks” genoemd, of in de DUB-theorie FUMMs: Form-Use-Meaning Mappings.

Wat betekent dit voor het onderwijs?

Als docent bied je leerlingen zoveel mogelijk van dit soort chunks aan: laat ze ermee spelen, herhalen en hergebruiken. De nadruk ligt hierbij op het functionele gebruik van taal, niet op de taalstructuur zelf. De structuur is geen doel op zich, maar een bijproduct: iets wat leerlingen gaandeweg leren herkennen en toepassen. Zo wordt uitdrukkingen als “Je voudrais boire de l’eau” uiteindelijk doorzien als verwant aan “Je voudrais prendre le bus”. Op die manier leren leerlingen grammaticale patronen zonder dat grammatica centraal hoeft te staan. In de DUB-pedagogiek wordt grammatica dus anders benaderd dan in veel traditionele didactieken.

Een ander belangrijk uitgangspunt van DUB is dat ook het leren zelf een complex en dynamisch proces is. Elke leerling heeft een eigen leerroute, tempo, interesses en aandachtspunten. Goed onderwijs houdt hier rekening mee en biedt ruimte aan deze diversiteit.

Kortom: in een door DUB geïnspireerde pedagogiek streef je, net als in andere communicatieve benaderingen, naar vloeiendheid, complexiteit en accuratesse. De weg ernaartoe is alleen anders: leerlingen leren taal door onderdompeling, gebruik en variatie, en door ruimte te krijgen om hun eigen leerroute te volgen.

Of, zoals Leslie Piggott het in haar proefschrift kernachtig samenvat: “Eerst focus op betekenis, daarna op vorm.”

Wil je meer weten? Via het tabblad Informatie zijn diverse relevante wetenschappelijke publicaties te downloaden.

Voor VMBO en onderbouw HV: Accelerative Integrated Method (AIM)

De AIM-methode (Accelerative Integrated Method) is een toepassing van de Dynamic Usage-Based (DUB) theorie. In Nederland wordt AIM vooral gebruikt in de onderbouw voor Frans, maar oorspronkelijk is de methode ontwikkeld voor het basisonderwijs in Canada.

Wereldwijd wordt AIM ook ingezet voor andere talen, zoals Engels, Spaans, Mandarijn en Japans.

Met AIM kunnen leerlingen al met slechts een paar uur les per week een taal leren, zelfs wanneer die taal buiten het klaslokaal helemaal niet gesproken wordt. Onderzoek van Audrey Rousse-Malpat laat zien dat leerlingen die met AIM werken aanzienlijk vloeiender en complexer spreken en schrijven dan leerlingen die een traditionele methode volgen. Wat betreft accuratesse behalen ze na twee jaar hetzelfde niveau. Het grote voordeel van AIM is dat leerlingen leren om vrij te spreken en te schrijven.

Dit succes hangt samen met de manier waarop taal wordt aangeboden:

- **Gebaren** ondersteunen het directe gebruik van de vreemde taal in de les.
- **Verhalen** stellen leerlingen bloot aan veelvoorkomende FUMMs (zie uitleg over DUB hierboven).
- **Spel en herhaling** zorgen voor een speelse, natuurlijke manier van leren.

De rol van de docent is hierbij cruciaal: in plaats van meteen veel feedback te geven, begeleidt de docent het proces door leerlingen vooral te laten herhalen, spelen en spreken. Zo verdwijnt de angst om fouten te maken en krijgen leerlingen vertrouwen om de taal actief te gebruiken.

Waarom werkt het? Inzichten uit onderzoek

In het promotieonderzoek van Audrey Rousse-Malpat is dit vraagstuk onderzocht bij 229 Nederlandse leerlingen in de onderbouw. Hierbij zijn twee programma's met elkaar vergeleken:

- Expliciet: werken met methodes als Grandes Lignes en D'accord
- Impliciet: de AIM-methodiek, met veel doeltaalgebruik en nadruk op spreken

Wat bleek?

Leerlingen die met een impliciet programma werkten, boekten sneller en duurzamer vooruitgang in zowel spreken als schrijven.

Al na één jaar waren hun resultaten merkbaar beter, en dat voordeel bleef zichtbaar in de jaren daarna.

Bij nadere analyses scoorde de impliciete groep hoger op vloeiendheid, grammaticale complexiteit en actief gebruik van Frans.

Ook bij schrijfvaardigheid bleek de impliciete aanpak effectiever: teksten waren rijker en complexer.

De conclusie

Een overwegend impliciet programma – zoals AIM – waarin leerlingen vanaf dag één veel Frans horen en gebruiken, is effectiever dan de traditionele, expliciete benadering.

Wil je meer weten? Via een link op het tabblad Informatie kun je het proefschrift van Audrey Rousse-Malpat downloaden.

Voor de bovenbouw HV : Français en Action (FEA)

Français en Action is een taalmethodiek die, net als AIM, gebaseerd is op de principes van de Dynamic Usage-Based (DUB) theorie. In Nederland wordt het vooral gebruikt in de bovenbouw van het voortgezet onderwijs HV. De methodiek maakt veel gebruik van online platforms en authentieke bronnen, waardoor leerlingen op een natuurlijke manier blootgesteld worden aan de taal. Vaak mogen leerlingen zelf bronnen kiezen die aansluiten bij hun interesses, wat de motivatie vergroot.

De taal wordt actief gebruikt via diverse werkvormen, zoals “la présentation poster” en “le débat”, waardoor spreken, schrijven en interacteren centraal staan. De docent geeft feedback op een manier die past bij het niveau van de leerling: elk niveau vraagt een andere vorm van begeleiding en feedback, gericht op het ondersteunen van de verdere taalontwikkeling.

Daarnaast bereidt Français en Action leerlingen geleidelijk voor op het eindexamen met toetsmateriaal dat hen vertrouwd maakt met het format van het CITO. Dit betekent dat er geen aparte examenvorbereiding nodig is: vanaf klas 4 raken leerlingen langzaam gewend aan de manier van toetsen, terwijl ze tegelijkertijd hun taalvaardigheid ontwikkelen.

Kortom, Français en Action combineert DUB-geïnspireerd taalonderwijs met authentieke bronnen, actieve werkvormen en gerichte feedback, waardoor leerlingen gemotiveerd en effectief hun Frans ontwikkelen.

Van regels leren naar de taal gebruiken – wat werkt beter?

In het promotieonderzoek van Wim Gombert is dit vraagstuk onderzocht. Hij heeft twee 6-jarige programma's met elkaar vergeleken:

- SB-programma: structuur-gebaseerd, met nadruk op grammatica en schriftelijke vaardigheden (Grandes Lignes en Libre Service).
- DUB-programma: usage-based, met nadruk op taalgebruik, veel doeltaalinput en mondelinge vaardigheden (AIM en FEA).

De belangrijkste resultaten

Lezen & schrijven: ontwikkelen zich even goed in beide programma's. Zelfs zonder expliciete lees- of schrijfoefeningen behalen leerlingen in een usage-based programma hoge scores.

Luisteren & spreken: leerlingen in het usage-based programma presteren aanzienlijk beter. Ze spreken vloeiender, gebruiken complexere structuren en meer authentieke chunks.

Conclusie: een programma dat focust op taalgebruik en mondelinge interactie levert niet alleen betere mondelinge vaardigheden op, maar zorgt er óók voor dat lees- en schrijfvaardigheid op peil blijven.

Wat betekent dit voor jou als docent?

Een sterke focus op doeltaalgebruik en interactie in de klas loont. Leerlingen ontwikkelen hun mondelinge vaardigheden veel beter, terwijl hun schriftelijke prestaties niet achterblijven. Oftewel: gebruik de taal om hem te leren, in plaats van andersom.

Wil je meer weten? Via een link op het tabblad Informatie kun je het proefschrift van Wim Gombert downloaden.